

УТВЪРЖДАВАМ:

**Доц. д-р ИГОР ДАМЯНОВ
МИНИСТЪР**

РАМКОВА ПРОГРАМА А

**за начално професионално обучение
с придобиване на първа степен на професионална
квалификация**

София, 2003 г.

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ

Рамковата програма А за начално професионално обучение с придобиване на първа степен на професионална квалификация е разработена на основание чл.10, ал.3, т.1, чл.11 и чл.12 от Закона за професионалното образование и обучение.

1.2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Целта на рамковата програма А е да регламентира условията и реда за придобиване на първа степен на професионална квалификация за ученици и лица, навършили 16 години в съответствие със :

- Закона за професионалното образование и обучение;
- Закона за народната просвета;
- Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план;
- Правилника за прилагане на Закона за народната просвета;
- Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, утвърдени с наредби;
  - Държавното образователно изискване за системата на оценяване, утвърдено с наредба;
  - Държавното образователно изискване за документите в системата на народната просвета, утвърдено с наредба;
  - Наредбата за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование;
  - Наредбата за определяне броя на учениците и на децата в паралелките и в групите на училищата, детските градини и обслужващите звена.

1.3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата, конкретизирана за всяка професия по списъка по чл.6, ал.1 от ЗПОО с Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия, е предназначена за разработване на учебни планове и учебни програми за институциите, имащи право да осъществяват обучение за придобиване на професионална квалификация, съгласно чл. 9 от ЗПОО в т.ч.:

- професионални училища, професионални гимназии, професионални колежи, училища по изкуствата;
- прогимназиални, основни, средни общообразователни, специални и спортни училища, гимназии и профилирани гимназии в отделни паралелки в тях – въз основа на заповед на министъра на образованието и науката, ако отговарят на условията, определени с Държавните образователни изисквания;
- центрове за професионално обучение;

2. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО ПРОГРАМАТА

2.1. ИЗИСКВАНЕ ЗА МИНИМАЛНА ВЪЗРАСТ

2.1.1. При обучение в училищата:

- за професионално образование и професионално обучение на ученици - учениците да навършват 13 години в годината на кандидатстване за обучение по програмата;
- за професионално обучение на лица, навършили 16 години – лицата да са навършили 16 години.

- 2.1.2. При обучение в центрoвете за професионално обучение – лицата да са навършили 16 години.

2.2. ИЗИСКВАНЕ ЗА ЗДРАВΟΣЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ

Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицинско свидетелство, доказващо, че професията, по която кандидатът желае да се обучава, не му е противопоказна.

2.3. ИЗИСКВАНЕ ЗА ВХОДЯЩО ОБРАЗОВАТЕЛНО РАВНИЩЕ

2.3.1. ЗА УЧЕНИЦИ :

Варианти на рамкова програма	Минимално входящо образователно равнище	Продължителност на обучението	Изходящо образователно – квалификационно равнище
A1	Завършен VI клас	3 (три) години	Основно образование и първа степен на професионална квалификация
A2	Завършен VII клас	2 (две) години	Основно образование и първа степен на професионална квалификация
A3	Завършен VIII клас	до 1 (една) година	Основно образование или завършен IX клас и първа степен на професионална квалификация

2.3.2. ЗА ЛИЦА, НАВЪРШИЛИ 16 ГОДИНИ :

Варианти на рамкова програма	Минимално входящо образователно равнище	Продължителност на обучението	Изходящо квалификационно равнище
A4	Завършен VI клас	до 1 (една) година	Първа степен на професионална квалификация

2.4. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ И ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА КВАЛИФИКАЦИЯ

Завършилите обучението по рамкови програми варианти A1, A2, A3 , A4 могат:

- да се реализират на пазара на труда;
- да продължат обучението си за придобиване на втора степен на професионална квалификация по рамкова програма Б за същата или друга професия, ако отговарят на изискванията за входящо образователно равнище;
- да продължат обучението си за придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация по рамкова програма В за същата или друга професия, ако отговарят на изискванията за входящо образователно равнище;
- да продължат обучението си за актуализиране и разширяване на придобитата професионална квалификация чрез обучение по рамкова програма Е, както и за придобиване на втора и трета степен на професионална квалификация, ако отговарят на изискванията за входящо образователно равнище;
- да продължат образованието за придобиване на средно образование;
- да придобият професионална квалификация по друга професия чрез обучение по рамкова програма А;
- да придобият квалификация по част от друга професия чрез обучение по рамкова програма Д.

2.5. ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

Организацията на учебния процес се определя с Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

2.5.1.ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

- за ученици - в съответствие със Закона за народната просвета и Правилника за прилагане на Закона за народната просвета;
- за лицата, навършили 16 години - формата на обучение се определя от обучаващата институция.

2.5.2.ОРГАНИЗАЦИОННИ ФОРМИ

- Училищното обучение се организира в последователни класове. В зависимост от броя на учениците класовете се разпределят в паралелки при спазване изискванията на Наредбата за определяне броя на учениците и на децата в паралелките и в групите на училищата, детските градини и обслужващите звена.
- За лица, навършили 16 години, организационната форма е квалификационен курс, в който броят на обучаемите се определя от обучаващата институция.
- При обучение в квалификационни курсове за придобиване на правоспособност по професии броят на обучаваните се определя съгласно нормативните документи на съответните компетентни органи.

3. УЧЕБЕН ПЛАН

3.1 .СЪДЪРЖАНИЕ :

- 3.1.1. НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ (вкл. код)
- 3.1.2. НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОФЕСИЯТА (включително код)
- 3.1.3. НАИМЕНОВАНИЕ НА СПЕЦИАЛНОСТТА (включително код)
- 3.1.4. ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ
- 3.1.5. ВХОДЯЩО ОБРАЗОВАТЕЛНО И КВАЛИФИКАЦИОННО РАВНИЩЕ
- 3.1.6. СРОК НА ОБУЧЕНИЕ
- 3.1.7. ОРГАНИЗАЦИОННА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ
- 3.1.8. ГРАФИК НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС
- 3.1.9. НАИМЕНОВАНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ПРЕДМЕТИ (МОДУЛИ)
- 3.1.10. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ПРЕДМЕТИ (МОДУЛИ) И УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ ПО ВИДОВЕ ПОДГОТОВКА
- 3.1.11.НАЧИН НА ЗАВЪРШВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ
- 3.1.12.ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ (друга необходима информация)

3.2.СТРУКТУРА НА УЧЕБНИЯ ПЛАН

3.2.1. ЗА ОБУЧЕНИЕ НА УЧЕНИЦИ:

Учебният план се изготвя в съответствие със:

- Закона за народната просвета;
- Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план;
- Закона за професионално образование и обучение;

- Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, утвърдени с наредби;
- Настоящата рамкова програма.
Учебният план се утвърждава от министъра на образованието и науката.
Въз основа на учебния план училището изготвя училищен учебен план, който се утвърждава :
  - за общинските училища и държавните училища, които се финансират чрез бюджета на МОН - от началника на регионалния инспекторат по образование;
  - за държавните училища, които се финансират чрез бюджета на друго министерство или ведомство – от съответния министър или ръководител на ведомство, съгласувано с министъра на образованието и науката.

А) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ А 1

№	Учебни предмети (модули)	класове			всичко учебни часове
		VII	VIII	IX	
		Брой на учебните седмици			
		34	34	36	
<i>седмичен брой на учебните часове</i>					
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
А.	Общообразователна подготовка	27	27	25	2736
	Всичко А	27	27	25	2736
Б.	Задължителна професионална подготовка в т.ч.:	3	3	7	516
1.	Теоретично обучение				
2.	Практическо обучение- в т.ч.:				
	• учебна практика				
	• производствена практика	-	-	2 седмици x 30 учебни часа	60
	Всичко Б	3	3	7	516
	Всичко А+Б	30	30	32	3252
В.	Задължителноизбираема подготовка	-	-	-	-
	Всичко А+Б+В	30	30	32	3252
Г.	Свободноизбираема подготовка	4	4	4	416
	Всичко А+Б+В+Г	34	34	36	3668

ЗАБЕЛЕЖКИ:

В учебния план по професията учебните часове за теоретично и за практическо обучение от задължителната професионална подготовка се разпределят за обща, отраслова и специфична подготовка за професията.

В учебния план по професията най-малко 40 на сто от броя на учебните часове за задължителна професионална подготовка са за практическо обучение (учебна и производствена практика).

Производствената практика се организира и провежда по график, утвърден от директора на училището в зависимост от конкретните условия и възможностите за организирането ѝ.

Б) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА - ВАРИАНТ А 2

№	учебни предмети (модули)	класове		всичко учебни часове
		VIII	IX	
		Брой на учебните седмици		
		34	36	
		Седмичен брой на учебните часове		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
А.	Общообразователна подготовка	27	25	1818
	Всичко А	27	25	1818
Б.	Задължителна професионална подготовка в т.ч.:	3	7	414
1.	теоретично обучение			
2.	практическо обучение –в т.ч.:			
	• учебна практика			
	• производствена практика		2 седмици x 30 учебни часа	60
	Всичко Б	3	7	414
	Всичко А + Б	30	32	2232
В.	Задължителноизбираема подготовка	-	-	-
	Всичко А + Б + В	30	32	2232
Г.	Свободноизбираема подготовка	4	4	280
	Всичко А + Б + В + Г	34	36	2512

ЗАБЕЛЕЖКИ:

В учебния план по професията учебните часове за теоретично и за практическо обучение от задължителната професионална подготовка се разпределят за обща, отраслова и специфична подготовка за професията.

В учебния план по професията най-малко 40 на сто от броя на учебните часове за задължителна професионална подготовка са за практическо обучение (учебна и производствена практика).

Производствената практика се организира и провежда по график, утвърден от директора на училището в зависимост от конкретните условия и възможностите за организирането ѝ.

В) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА -ВАРИАНТ А 3

№	учебни предмети (модули)	класове	всичко учебни часове
		IX	
		брой на учебните седмици	
		36	
		Седмичен брой на учебните часове	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
А.	Общообразователна подготовка	25	900
	Всичко А	25	900
Б.	Задължителна професионална подготовка	7	312
	в т.ч.:		
1.	теоретично обучение		
2.	практическо обучение –в т.ч.:		
	• учебна практика		
	• производствена практика	2 седмици x 30 учебни часа	60
	Всичко Б	7	312
	Всичко А + Б	32	1212
В.	Задължителноизбираема подготовка	-	-
	Всичко А + Б + В	32	1212
Г.	Свободноизбираема подготовка	4	144
	Всичко А + Б + В + Г	36	1356

ЗАБЕЛЕЖКИ:

В учебния план по професията учебните часове за теоретично и за практическо обучение от задължителната професионална подготовка се разпределят за обща, отраслова и специфична подготовка за професията.

В учебния план по професията най-малко 40 на сто от броя на учебните часове за задължителна професионална подготовка са за практическо обучение (учебна и производствена практика).

Производствената практика се организира и провежда по график, утвърден от директора на училището в зависимост от конкретните условия и възможностите за организирането ѝ.

3.2.2. ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ЛИЦА, НАВЪРШИЛИ 16 ГОДИНИ:

Учебният план се разработва от обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение в съответствие с:

- Закона за професионално образование и обучение;
- Държавни образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, утвърдени с наредби;
- Настоящата рамкова програма.

А) УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА -ВАРИАНТ А 4

№	учебни предмети (модули)	всичко учебни часове
1	2	3
А.	Задължителна професионална подготовка:	най-малко 240
	• теоретично обучение	....
	• практическо обучение	....
	Всичко А	най-малко 240
Б.	Избираема професионална подготовка	60
	Всичко А+Б	най-малко 300

ЗАБЕЛЕЖКИ:

Броят на учебните часове за практическото обучение е не по-малък от броя на учебните часове за теоретично обучение.

4. СЪДЪРЖАНИЕ НА ОБУЧЕНИЕТО

Учебното съдържание по всеки учебен предмет (модул) за теоретичното и за практическото обучение се разработва по теми и часове в учебни програми.

4.1. ЗА УЧЕНИЦИ

Обучението в учебните часове по задължителна професионална подготовка се осъществява по учебни програми, утвърдени от министъра на образованието и науката.

Обучението в учебните часове по задължителноизбираема подготовка по професията се осъществява по учебни програми, разработени в обучаващата институция и утвърдени от началника на регионалния инспекторат по образование.

Обучението в учебните часове по свободноизбираема подготовка по професията се осъществява по учебни програми, разработени в обучаващата институция и утвърдени от директора ѝ.

4.2. ЗА ЛИЦА, НАВЪРШИЛИ 16 - ГОДИШНА ВЪЗРАСТ

Обучението в учебните часове се осъществява по учебни програми, разработени обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение.

5. ЗАВЪРШВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ

Професионалното обучение по рамкова програма А завършва с полагане на държавни изпити за придобиване на професионална квалификация по:

- теория на професията;
- практика на професията

Изпитът по теория на професията се провежда по национални изпитни програми, утвърдени от министъра на образованието и науката, а за училищата по изкуствата – от министъра на културата.

Организацията на изпитите се определя съгласно Държавното образователно изискване за системата за оценяване, а съдържанието им - съгласно Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

6. УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ЗАВЪРШЕНО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

6.1. ЗА РАМКОВИ ПРОГРАМИ- ВАРИАНТИ А 1, А 2 и А 3

Завършеното професионално образование се удостоверява със:

- свидетелство за основно образование или документ за завършен клас от средното образование;
- свидетелство за професионална квалификация.

Съдържанието на документите, удостоверяващи завършено професионално образование е определено в чл. 43, чл. 49 и чл. 52 от Наредба № 4 от 16.04.2003 г. на Министерството на образованието и науката.

6.2. ЗА РАМКОВА ПРОГРАМА- ВАРИАНТ А 4

Завършеното професионално обучение се удостоверява със:

- свидетелство за професионална квалификация.

Съдържанието на документа, удостоверяващ завършено професионално обучение, е определено в чл.52 от Наредба № 4 от 16.04.2003 г. на Министерството на образованието и науката.

6.3. ПРАВО ЗА ИЗДАВАНЕ НА ДОКУМЕНТИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Право за издаване на документи за професионална квалификация имат професионалните училища, професионалните гимназии, професионалните колежи, лицензираните центрове за професионално обучение, както и училищата по чл.9,ал.1, т.2 от Закона за професионално образование и обучение.